

ALGEMEEN

Titel	Geld Genoeg?
Auteurs	-
Uitgever	Codename Future Zeestraat 71 2518 AA DEN HAAG http://www.codenamefuture.nl info@codenamefuture.nl 070-3024770
Jaar van uitgave	2009
Doelgroep	VMBO onder- en bovenbouw (leerjaar 1 t/m 4)
Korte beschrijving en samenstelling	Webbased vakoverstijgend project over financiële bewustwording, bedoeld voor alle klassen van het vmbo. Het project sluit aan bij de vakken economie en maatschappijleer. Centraal staat het thema persoonlijke financiën en koopgedrag, met name toegespitst op individuele keuzes van jongeren, nu en in de toekomst. De vragen die aan de orde komen zijn: - Waar haal je je geld vandaan en waar geef je geld aan uit?; - Welke invloed hebben anderen en de media op je koopgedrag?; - Wat zijn structurele en incidentele kosten?; - Hoe schat je risico's in?; - Wat wil je straks voor werk doen en wat heb je nodig om dat te kunnen? Op de website zijn een voorbeelddraaiboek, een docentenhandleiding, informatie voor leerlingen ('Workspace') en verwerkingsmateriaal te vinden. Het materiaal is bedoeld voor vier lessen: lessen 1 en 2 zijn bestemd voor introductie en het verzamelen van kennis via de Workspace; in de lessen 3 en 4 voeren de leerlingen een eindopdracht uit, die wordt gepresenteerd in de vorm van bijvoorbeeld een strip, filmpje, artikel of Powerpointpresentatie. De verwerkingsopdrachten worden deels buiten de les uitgevoerd; op de website zijn de verwerkingsopdrachten ook in printbare vorm opgenomen. Het draaiboek kan samen met de uitgever op maat worden samengesteld op basis van een voorbeelddraaiboek. Het project is ontwikkeld in opdracht van CentiQ, Wijzer in geldzaken.
Geanalyseerde onderdelen	Handleiding Workspace (opdrachten) Voor meer informatie klik hier .
Uitgangspunten en doelstellingen	Het project 'Geld Genoeg?' is speciaal ontworpen voor het VMBO. Hoofddoel is bewustwording van leerlingen stimuleren als het gaat om geld en financiën. Het lesmateriaal is geschikt voor 4 leerjaren en omvat 2 thema's: verdienen en uitgeven. De serie wil leerlingen bewust maken van zijn of haar financiële gedrag en mogelijke risico's daarvan.
Korte beschrijving van visie op financiële educatie	Het project 'Geld Genoeg?' bestaat uit de basislessen 1a en 1b. Voor de verdieping kiest de docent zelf nog twee lessen. De keuze hiervoor is geheel vrij. De lessen gaan enerzijds over

	<p>inkomsten ('verdienen') en anderzijds over uitgaven ('uitgeven'). In het eerste jaar (les 1a en 1b) gaan de lessen over de huidige financiële situatie van leerlingen. De overige thema's waaieren meer uit naar de volwassen wereld.</p>
--	--

INHOUDELIJKE ASPECTEN

Kennis en inzicht

Geld Genoeg? draagt voor een deel bij aan financiële kennis en inzicht. Via clips en links naar diverse sites worden onderwerpen aangeboden als 'krediet', 'geld lenen' en met name 'ongewenste schulden'. Dit laatste begrip wordt uitgelegd met behulp van de hypotheekschuld die niet voldaan kan worden.

Een voorbeeld dat wellicht wat verder van de doelgroep staat.

Onderwerpen als 'vormen van geld', 'de verschillende manieren van betalen', 'belasting en sociale verzekeringen', 'sparen en lenen' worden niet expliciet uitgelegd. Bij de vaardigheden worden 'sparen en lenen' met een aantal rekenvoorbeelden wel aangeboden.

Vaardigheden

De financiële onderwerpen die met *Geld Genoeg?* worden behandeld zijn aanzetten tot vaardigheden. Door middel van clips, verwijzingen naar links, reflectie op eigen gedrag en de diverse eindopdrachten worden leerlingen wel uitgedaagd om financiële vaardigheden te ontwikkelen. De vaardigheden zelf zullen echter in de werkelijke praktijk aangeleerd moeten worden. In alle 6 delen komen 'geld verdienen' en 'geld uitgeven' aan bod. Daarbij gaat het niet alleen om legale verdiensten, maar wordt ook een uitvoerige toelichting gegeven op zwart verdienen. In deel 3a en 3b worden manieren van makkelijk geld verdienen (poker, heling, fraude, loverboys) en de gevolgen daarvan ('voor de rechter') via clips en uitleg aangeboden. De eindopdracht 'het voorbereiden van een rechtzaak tegen een zwart geld verdiener' doet een appel op zowel de moraal/meningen als de vaardigheidsontwikkeling van de leerlingen.

Basale onderwerpen als 'de functie van het sparen', 'plannen en vooruitdenken' en het gebruik van een 'huishoudboekje' cq. 'budgetteren' komen niet expliciet aan bod. Wel wordt er verwezen naar de manier van budgetteren op de website van NibudJong. Rekenen met rente, in de context van 'geld lenen' wordt uitvoerig behandeld.

De beroepsvaardigheden voor de bovenbouw VMBO/eerste twee jaar van het MBO, krijgen geen expliciete aandacht.

Bewustzijn

Veel van de leerstof die dit lespakket aanbiedt doet een beroep op de ontwikkeling van het bewustzijn. Bij bijna elk onderwerp wordt naar de mening of het eigen gedrag van de leerling gevraagd. Er zijn vele reflectiemomenten. Eigen ervaringen en eigen situaties (bijvoorbeeld maanduitgaven, hoeveelheid kledinggeld, maar ook wat voor financieel type ben je?) kunnen, via de website van NibudJong, vergeleken worden met sexe- en leeftijdgenoten.

Geld Genoeg? schenkt aandacht aan de ethische dimensies van financiële beslissingen. In deel 4b komt het thema 'Materialisme' uitvoerig aan bod, waarbij ook de onderwerpen duurzaamheid en geld uitgeven als 'genotsmiddel' expliciet behandeld worden. Een voorbeeld daarvan is een van de vele stappenplannen (hulpmiddel bij de eindopdracht) voor het maken van een poster met belangrijke en minder belangrijke dingen (waar geld aan uitgegeven kan worden).

DIDACTISCHE ASPECTEN

Geld Genoeg? is een digitaal, multimediaal programma (de Workspace). Het maakt gebruik van (vooral YouTube)clips, foto's, geluidsfragmenten en een hoeveelheid links (vooral naar de site van NibudJong).

Per onderdeel (dossier/hoofdstuk) wordt steeds aangegeven wat er wordt aangeboden. Er wordt een tijdsindicatie per dossier gegeven. Rechts in het scherm ziet de leerling ook steeds waar hij/zij is gebleven.

Veel begrippen worden uitgelegd en/of toegelicht via aanklikbare hovertjes, clips, wiki's of via links naar onder andere Nibud Jong, schulden.nl, loonwijzer.nl.

Elk deel wordt afgesloten met een opdracht (interview met ouders, video, rollenspel etc.). Hierbij worden ouders betrokken en kunnen resultaten geupload worden naar Codename Future. Voor alle eindopdrachten wordt gebruik gemaakt van zogenaamde stappenplannen (voorstructureren van de aanpak).

Het pakket kan zelfstandig doorgenomen worden, waarbij de resultaten (van de invuloefeningen) per pagina kunnen worden opgeslagen. De afsluitende opdracht (per dossier) kan in kleine groepjes worden uitgewerkt.

In de handleiding is te lezen dat het pakket is opgebouwd rond de thema's 'verdienen' (delen 1a, 2a, 3a, 4a) en 'uitgeven' (delen 1b, 2b, 3b, 4b). In de handleiding vindt de docent tevens een voorbeelddraaiboek, een introductieactiviteit, een checklist benodigdheden, de uitgangspunten en de technische voorwaarden voor het gebruik van de digitale omgeving (Workspace).

CONCLUSIES

Het pakket is ontwikkeld voor het vmbo (onder- en bovenbouw). Welke bijdrage dit programma biedt aan de eindtermen wordt niet vermeld. Ook wordt nog geen directe relatie gelegd met de leerdoelen financiële educatie. Wel staat aangegeven dat het project voldoet aan kerndoelen 35, 36, 39, 42 en 46 en gerelateerd kan worden aan de vakken maatschappijleer en economie.

Het is een interactief pakket, waarin diverse financiële onderwerpen steeds in een vaste structuur per dossier (hoofdstuk) worden aangeboden.

Veelal wordt een onderwerp geïntroduceerd met een clip waarna een aantal invulvragen (kennis- en meningsvragen) worden gesteld. Antwoorden kunnen worden opgeslagen. Een leerling kan dus in zijn eigen tempo met het pakket aan de slag.

Het pakket leunt deels op informatie en voorbeelden die via links van onder andere het Nibud en wikipedia kunnen worden geleerd. Dat maakt de controle over wat er geleerd wordt wel iets minder doorzichtig, maar voor de (leergierige) leerling aantrekkelijk. De Workspace vraagt leerlingen actief een mening te vormen en deze te bespreken in de groep. Bij de interviews worden ouders ook daadwerkelijk betrokken.

Voor het vmbo-bovenbouw worden de onderwerpen die specifiek zijn voor de beroepskwalificaties niet aangeboden.